

At filosofere eller ikke at filosofere – for og imod filosofi (generelt)

Graver man lidt, vil man opdage, at der bag de fleste af vores holdninger ligger en filosofisk antagelse om, hvordan verden er "skruet sammen". Almindelige talemåder som "sådan er livet", og "vi lever kun én gang" udtrykker hver især en bestemt livsopfattelse og anvendes derudover også ofte som begrundelse for at leve/handle på en bestemt måde.

Vores (også ubevidste) filosofiske antagelser fører altså til holdninger og handlinger. Derfor ligger der i udøvelsen af filosofi både muligheden for at blive sig bevidst om grundlaget for sine egne holdninger og derudaf også muligheden for enten at kunne bekræfte dem eller danne sig nye holdninger – og dermed et bedre grundlag at leve/handle ud fra.

Naturligvis er ikke alle mennesker interesserede i filosofi – nogle har ligefrem en modstand mod at filosofere.

En sådan modstand kan fx skyldes at livssyn og de værdier, der kommer derudaf, går så meget i arv, at de kan forekomme så selvfølgelig, at det virker unødvendigt at skulle beskæftige sig med andre livssyn og værdier. Men, da en sådan overtagelse og videreførelse af livssyn og værdier nok er reglen mere end undtagelsen, set i det store perspektiv, betyder det, at hvis man fx var født og opvokset i Kina, Indien, Tyrkiet eller Angola, ville man højst sandsynlig have et meget anderledes livssyn og andre værdier, end tilfældet er nu – og måske anse det for unødvendigt at beskæftige sig med netop det livssyn og disse værdier. Spørgsmålet er derfor, hvorvidt og hvor bevidst man har valgt sine egne værdier, og om ikke andre livssyn kunne indeholde noget af værdi ved et nærmere bekendtskab.

En anden årsag til at filosofi mødes med skepsis, har helt sikkert at gøre med den så udbredte *materialistiske* livsopfattelse. Ud fra et synspunkt om at alt i verden er fysisk, bliver målet med tilværelsen nemt til at skulle opnå materiel velstand – hvorved filosofi kan virke som unødvendig spekulation. Men selvom materiel velstand naturligvis er et gode, fører den ikke i sig selv til tilfredshed – og forsøget på at opnå tilfredshed gennem materiel velstand vil sikkert

opleves som skruen uden ende. Tilfredshed opnås bedre gennem refleksioner over, hvad livet er, og hvad man personligt ønsker at få ud af sit eget liv – og på den baggrund fører sine mål ud i livet.

Andre mener, at filosofi udelukkende vedrører noget man *tror på* – og hælder måske til talemåden "det drejer sig ikke om at tro, men om at vide." Problemet er imidlertid, at *viden* er noget, der forandrer sig over tid – jorden var som bekendt flad engang. *Tro* er uundgåelig og det er derfor både mere realistisk og potentielt udviklende (som en drivkraft mod ny viden), at *vide at man tror*, end at *tro at man ved*. Sokrates drillede da også dem, der mente at *vide* med, at han var klogere end dem – fordi han netop vidste, at han ingenting med sikkerhed *vidste*.

"Livet skal leves", vil en modstander af filosofi måske sige. "Ja, men hvordan må bero på en overvejelse", vil en fortaler for filosofi sandsynligvis svare.

Andre har en modstand mod at filosofere i forhold til etiske værdier ud fra et synspunkt om, at der ikke findes noget, som er *rigtigt* eller *forkert* i den henseende. Men denne modstand mod at filosofere er selvmodsigende, idet den selv er filosoferende, nemlig i forhold til om der findes noget, som er *rigtigt* og *forkert*, hvad angår etiske værdier.

Andre gange anvendes talemåden "det er de små ting, der betyder noget" som et argument mod at filosofere. Også dette synspunkt rummer en selvmodsigelse fordi påpegningen af de "små ting" rummer en viden om de "store ting" – og hvorfor ikke beskæftige sig med dem. Det er vel sådan, at de "små ting" i livet har betydning *i kraft* af de "store ting" – hvorfor en øget indsigt i de "store ting" må være en fordel.

Atter andre mener, at filosofiens spørgsmål er så store, at de ikke er værd at beskæftige sig med – det er skruen uden ende og derfor spild af tid. Selvom vi som mennesker også på dette punkt er meget forskellige, så ligger det ret beset i vores natur at udforske ud i de fjerneste afkroge, både af det *ydre* og det *indre*. De fleste videnskaber bevæger sig da også i retning af tilværelsens store spørgsmål, fx bevæger samfundsvidenskaben og lægevidenskaben sig begge ind i etikken og dermed ind i filosofien.

Filosofi er altså ikke en verdensfjern beskæftigelse uden mål, men derimod en nærværende beskæftigelse som fører til mangfoldige handlinger – og spørgsmålet er i realiteten ikke, *om* man filosoferer, men om man er *bevidst om*, at man filosoferer.